

Mirsad Hadžikadić:

Pa, kad je riječ o događajima ovdje, kao i u ostatku svijeta, broj slučajeva Covid-19 je eksplodirao i još uvijek raste. Uvodi se sve više restriktivnih mjera i restrikcija putovanja. Morao sam odustati i od svog četvrtog pokušaja da otputujem u Sjedinjene Države, i sad kad su mi sredstva refundirana mogu potražiti druge načine putovanja, ne preko EU nego možda preko Istambula u Turskoj kako bih otputovao u SAD. Ali, situacija u SAD-u takođe uopšte nije dobra, pa ću vjerovatno nastojati da otputujem nekada početkom semestra u septembru, jer moram početi sa hibridnom nastavom. Osim toga, za ovu sedmicu smo zakazali još jedan sastanak lidera stranaka opozicije, kako bismo razgovarali o protestima u vezi mogućnosti nezakazivanja odnosno neodržavanja izbora. Međutim, Parlament je konačno usvojio odobravanje budžeta, što je bilo neophodno kako bi se izbori finansirali, i time je praktično prestala potreba da se ponovo sastajemo elektronskim putem, pa smo se svi složili da se u augustu održi sastanak uz lično prisustvo, u nadi da će situacija biti bolja, kako bismo razgovarali o koordinaciji. Zakazan je 15. novembar kao datum održavanja lokalnih izbora, a takođe su objavili 20. decembar kao datum za Mostar. Dakle, u Mostaru će izbori biti održani malo kasnije i zasebno, jer nije bilo jasno ni da li će izbori biti održani u Mostaru, a sada se čini da su sve prepreke otklonjene pa će biti održani.

Prošle sedmice sam na tri dana otišao u Neum, preko vikenda, a u povratku sam svratio u Mostar kako bih razgovarao sa aktivistima u Mostaru, kao i vođi srpske crkve u Mostaru. To je jedan divan svećenik koji je zaista moderan i ima prilično otvorene stavove o religiji i ljudima različitih religijskih pozadina. On je takođe doveo osobu koja upravlja njihovom dobrotvornom organizacijom koja saraduje sa ostalim dobrotvornim organizacijama - muslimanskom i katoličkom, kako bi se pomoglo što većem broju ljudi. Bilo je interesantno. Na putu tamo sam pročitao neka kazivanja Svetog Save, jednog od ključnih svetaca u srpskoj pravoslavnoj crkvi, što se sada izjednačava sa nacionalizmom. Međutim, ono što sam ja čuo iz njegovih kazivanja je da to nije baš bilo tako. Zato, kad sam razgovarao sa tim čovjekom (za što je prava riječ ovdje *paroh*, odnosno to je osoba koja upravlja crkvom tu), dok smo sjedili u biblioteci upitao sam ga ima li neku knjigu gdje mogu pročitati kazivanja Svetog Save. Sava je takođe ime rijeke koja teče kroz Hrvatsku i Bosnu pa se ulijeva u Dunav u Srbiji. Pitao sam ima li neku knjigu sa njegovim kazivanjima i on je rekao da će pronaći nešto, a znao je tačno na šta sam se pozivao.

Rekao je da se mora biti član biblioteke, a ja sam odgovorio da sam voljan postati član. Tako me je upisao kao člana i pronašao dvije knjige, koje ću pročitati i vjerovatno mu vratiti u ponedjeljak kad budem išao u Neum i kad u povratku zastanem da se sastanem s njim. Želim razgovarati s njim jer on ima tako interesantan stav o religiji i vjeri.

Takođe smo podnijeli zahtjev za dobijanje sertifikata za učešće na izborima u Mostaru, a sad prolazimo kroz proces pronalazjenja, odnosno ne pronalazjenja nego utvrđivanja redosljeda na listi kandidata za lokalnu vladu. To je stresno vrijeme jer redosljed na listi utiče na vaše šanse da budete izabrani, pa postoji borba za što više mjesto na listi, što ne bi smio biti problem za Platformu za progres. To uopšte ne bi trebao biti problem! Vi ste ovdje da služite i ne radi se o vama nego o vašim sugrađanima i o državi. Trebalo bi biti jednostavno: svi koji donose odluke se sastanu, napišu redosljed svih kandidata kako oni misle da treba, tajnim glasanjem, i onda to jednostavno tabulirate i u redu je. To je kolektivna mudrost o uspjehu organizacije da mi donesemo promjene. Ali ne, imamo borbe ko će biti broj 1 ili broj 2, i odluke da se ne želi biti tu ako se nije na određenom broju. Pa, onda ne bi ni trebao biti tu, to je jasno. Život pred nas stavlja toliko testova, što važi i za političke organizacije. Ja ovo posmatram kao seriju testova koje ljudi treba da polože kako bi dokazali da tu pripadaju, da je to prava organizacija za njih. Jer, ako želite da budete dio nečeg većeg od samog sebe, kao političke organizacije koja nastoji da donese promjene u državi, ako želite biti dio nečeg takvoga, onda vaša ličnost ne bi trebala sjati tako žarko. Ali, ako želite da se radi o vama, onda ima puno stranaka osim nas koje će rado prihvatiti vas i vaš ego i staviti to na test. Dakle, interesantno je da će ovo biti jako stresno vrijeme. Za desetak dana moramo donijeti sve odluke o svim kandidatima na svim listama u cijeloj državi.

Takođe odlučujemo da nastavimo sa našim protestnim šetnjama. Upravo smo odlučili da podnesemo zahtjev da nam se odobri da održimo protestnu šetnju u Banja Luci, jer ljudi uvijek govore da moramo da idemo tamo i da je to najveći test jer niko ne ide tamo da protestuje. Danas se to radi, upravo dok razgovaramo, a možda su i završili prije par sati. Zatim ćemo izdati saopštenje za javnost o tome i vidjet ćemo šta će se dogoditi. Ciljni datum je 15. august, a zatim se nadamo da 29. augusta idemo u Zenicu, koja je jedan od najvećih gradova u Federaciji Bosne i Hercegovine. Nastavit ćemo razgovore sa strankama opozicije da vidimo da li oni još uvijek žele da nam se pridruže na protestima u Sarajevu. Prije toga će biti i Mostar.

Bilo kako bilo, sad je sve fokusirano na izbore i na pandemiju. Pokušavamo da ostanemo bezbjedni. Teško je, jer u ovoj ulozi mora da se sastajete s mnogima. Svi se trudimo da održavamo razdaljinu i nosimo maske, ali ipak ima ljudi koji su se u suštini malo previše opustili. Jedan od ministara, a ministar je kao sekretar države ili sekretar nečega, Ministar za boračka pitanja Federacije je obolio i preminuo od Covid-19, što nam je svima snažan podsjetnik da bolest pogađa sve. On je imao 50 i nešto godina, i očito je imao dobru skrb zbog svog političkog statusa: odveden je u bolnicu i imao medicinsku njegu, pa to ipak nije pomoglo. Dakle, ovo je podsjetnik da bolest pogađa sve. Mnogi političari su oboljeli, što je vjerovatno i za očekivati, s obzirom da se oni sastaju sa mnogim ljudima, zbog same prirode svog posla. Srećom, da kucnem u drvo, ja sam do sada to uspio izbjeći, pa vidjet ćemo do kada. Vjerujem da je 10. august rok kad moramo da predamo liste svojih kandidata Centralnoj izbornoj komisiji, i time će to pitanje biti zapečaćeno. Bit će malo drugačije u Mostaru, jer su izbori tu oko mjesec dana kasnije. Dakle, naši napori su posvećeni tome. Naravno, uvijek je bitno finansiranje i finansijska situacija. Moramo raditi na tome. Niko ne zna da li i kako će pandemija uticati na vjerovatnoću izbora, i ja ne želim da stranke na vlasti dobiju ikakvu ideju da iskoriste pandemiju kako bi odgodili izbore još jednom, stvorivši još jednu nesigurnost i tjeskobu. Oni nijedan kamen neće ostaviti neprevrnut kad je riječ o mogućnosti da građanima odbiju njihovo pravo da glasaju. Sve što se dešava sada, kao: izbori prema zakonu treba da budu održani prve subote u oktobru svake dvije godine – lokalni i opšti izbori. Zakon takođe kaže da jednom kad se izbori najave, vlada ima dvije sedmice da obezbijedi sredstva za održavanje izbora, prema zakonu. Ovi političari odlučuju hoće li uopšte biti izbori, te ih žele finansirati, te ih ne žele finansirati, nijedan rok im nije svet, i problem je što se ništa se ne dešava, niko ne odgovara za to, niko ih ne poziva na odgovornost za takve događaje, uključujući međunarodnu zajednicu. Dakle, to je jedna od onih situacija u kojima dozvoljavate ljudima da rade što god im padne na pamet, sve dok traje mir. To nije dobra strategija, ali naravno, oni neće zaratiti, previše se boje, samo vole da se poigravaju i sa međunarodnom zajednicom i sa stanovništvom odnosno građanima. Oni saraduju da zajedno malo bubnjaju po bubnjevima rata, a na kraju navodno nađu rješenje i onda svi dožive olakšanje i kažu da je sve u redu. Onda kada odete do glasačkih listića: oni ih dizajniraju,

oni ih printaju, oni ih broje, kažu vam koliko glasova im treba i toliko glasova i dobiju. Demokracija na djelu, na najgori mogući način.

Clark Curtis:

Za period kad se mnogo ne dešava, čini se da se ipak dešava mnogo toga. Razgovarali smo malo o značaju Mostara i mogućnosti da se konačno održe lokalni izbori u Mostaru nakon toliko godina. Reci nam malo više o tome.

Mirsad Hadžikadić:

Da, 12 godina nije bilo rješenja. Razlog za to je da je u gradu koji je bio multikulturalni i multietnički grad broj Srba opao na nekoliko hiljada, a ostatak je skoro podjednako podijeljen između Hrvata katolika i Bošnjaka muslimana, s tim da je broj katolika malo veći, kad je riječ o broju stanovništva. Oni su podijeljeni prelijepom rijekom Neretvom na kojoj je i Stari most po kojem je Mostar poznat. Rijeka Neretva teče u pravcu sjever-jug, i zapadna strana, izuzev uskog predijela oko rijeke Neretve gdje je Stari grad, uglavnom je naseljena Hrvatima. Istočni dio, uključujući taj uski dio oko Neretve je uglavnom naseljen muslimanima. Dvije stranke koje su pobijedile na izborima prije 12 godina su željele da se uspostavi nova podjela moći prije nego što bi se zapravo izašlo na izbore, i željeli su da izbori budu dizajnirani na način koji bi osigurao da će te dvije stranke ponovo pobijediti. Mnogo novca je tu u pitanju. Mislim, zemlja je skupa, davanje prava ljudima da koriste i kupuju zemlju, građevinske dozvole i tako dalje – pričamo o mnogo novca, naročito ako je sistem korumpiran. Tako su oni u suštini počeli proces traženja specijalnog statusa, razgovarali sa Visokim predstavnikom u Bosni i Hercegovini, tražili su specijalna rješenja, specijalni status, pa je došlo do nekih tužbi, odluka, preporuka od strane Visokog predstavnika, iako Visoki predstavnik zapravo ima ovlaštenja da upravlja Bosnom i Hercegovinom dekretom ako to smatra potrebnim. On nema podršku međunarodne zajednice. Trenutno je to gosp. Inzko iz Austrije. U prošlosti, kada je Paddy Ashdown iz Velike Britanije obavljao tu funkciju, on je zapravo bio u stanju da smijeni političare koji su koristili mržnju da ostvare svoje političke ciljeve. Uvodio je zakone koji su bili u ime države i građana i uradio je mnoge druge stvari. Međutim, sada ne postoji takva volja. Očekivalo se da se dođe do nekog rješenja za Mostar koje bi bilo pravedno rješenje za sve građane. Nekako je na ovaj ili onaj način

međunarodna zajednica, umjesto da prisili pravni sistem da donese rješenje za Mostar, zapravo dozvolila da taj grad bude izuzet iz izbornog sistema pa su lokalni izbori održavani svugdje osim u Mostaru. Dakle, 12 godina je gradonačelnik koji je izabran tada ostao na poziciji gradonačelnika bez izbora. Pošto nije bilo izabrane skupštine odnosno gradskog vijeća, svelo se na jednu osobu koja vlada i par zamjenika koji zapravo rade u nekim vrstama komisija odnosno odbora. Pošto nije bilo izabranog gradskog vijeća, njihov statut je prosto zamrznu. Ono što se očekuje sada... Došlo je do tužbe u kojoj je navedeno da se neodržavanjem izbora oduzimaju prava građanima da odrede svoju budućnost. Ta tužba je podnesena Evropskom sudu u Strazburu i prema odluci suda tužiteljica je bila u pravu da su ta prava narušena i da se mora doći do rješenja za Mostar do otprilike kraja juna. Dakle, oni su izvršili pritisak. Ako oni to ne urade, Ustavni sud Bosne i Hercegovine će uspostaviti rješenje za grad Mostar. To je prisililo (a moram reći i da su naše protestne šetnje koje su imale taj zahtjev među naša prva tri zahtjeva možda pomogle) te dvije stranke da se sastanu i nekako iznađu rješenje – jer su morali. Međunarodna zajednica se nasmiješila i zahvalila im na tome. Oni su našli rješenje koje će zacementovati podjelu grada koji je skoro bio uzor života – mirnog, produktivnog, kreativnog života građana različitih religijskih opredjeljenja, gdje nije bilo važno ko je bio koje religijske pripadnosti, nego je bilo važno ko je dobra osoba a ko nije. Sad smo iznenada u poziciji gdje je upravo taj grad koji je bio grad za primjer svega najboljeg u Bosni i Hercegovini postao simbol podjele. To je grad u kojem imate dvije škole pod jednim krovom. Takva podjela je zacementirana preporukama novog seta statuta i akata odnosno svega što upravlja životima građana u jednom gradu. Ustav je za Sjedinjene Države a ne znam kakav je sličan dokument za nivo okruga odnosno grada... Nije povelja, kod nas se to naziva statut. To je ono što određuje šta je moguće a šta nije i kakva će biti struktura gradskog vijeća, koliko birališta će biti, ko može glasati gdje i kako, ko će biti odgovoran za koju funkciju grada. Oni su usvojili preporuke za sve to, i naravno, nova skupština odnosno ljudi koji će biti izabrani u vijeće će onda imati pravo da promijene i dopune novi statut grada Mostara. Dakle, važno je da se to sada vidi kao jedan od najtežih problema koje treba riješiti u Bosni i Hercegovini. Mostar se vidi kao mjesto mržnje i mjesto podjele, a ovo je prvi pokušaj, makar i mali, da se to prevaziđe, da se organizuju izbori i da se dođe u poziciju da se možda čuju neki novi glasovi. Naša žalba na takav proces je to što je samo tim dvjema strankama

koje su prvobitno podijelile grad i koje su blokirale mogućnost održavanja izbora dato isključivo pravo da govore o budućnosti Mostara i o izborima u Mostaru, bez ijedne druge političke stranke ili institucije države ili grada koje bi učestvovala u tom procesu. Bilo kako bilo, situacija je takva kakva jeste. Njihov sporazum je ratifikovan u Parlamentu skraćenom procedurom, koja u suštini znači prihvatanje ili neprihvatanje, bez ikakvih amandmana. Dobili su i podršku međunarodne zajednice, te je prijedlog usvojen, i to je situacija koju sada imamo. Mi se nadamo da ćemo, iako je sporazum koji su sklopili napravljen tako da naginje njima, gotovo osiguravši da će te dvije stranke sačinjavati većinu novog gradskog vijeća zbog načina na koji su razdvojili birališta, ipak svi učestvovati na tim izborima i pokušat ćemo da imamo 2-3 predstavnika tako da oni barem mogu učestvovati u procesu i imati pravo glasa, praviti amandmane. Pokušat ćemo da pomognemo tom procesu na bilo koji mogući način.

Clark Curtis:

Platforma za progres će naravno obratiti pažnju na izbore širom države, jer ima kandidate u brojnim gradovima, ali, naročita pažnja će biti posvećena Mostaru po pitanju rezultata i šta bi oni mogli značiti za budućnost države.

Mirsad Hadžikadić:

Misliš na izborima općenito ili u Mostaru?

Clark Curtis:

Naročito u Mostaru, jer tu je vrlo drugačija dinamika. Jeste li analizirali šta bi rezultati izbora u Mostaru mogli značiti za budućnost države?

Mirsad Hadžikadić:

Mislim da je ovo jako veliki korak, ogroman korak. Kao što sam rekao, bez obzira što je toliko pogrešno usmjeren, ipak je značajno što će izbori biti održani. Sve stranke će pokušati da odluče kako mogu produktivno raditi, možda zajedno, da se formira zastrašujuća treća, ne stranka nego koalicija stranaka koje će u suštini reći da znaju da ove dvije stranke dominiraju, odnosno da su dominirale unutar populacije grada, jer one su ih zapravo pretvorile u ljude koji ovise o članstvu u stranci. Samo članovi stranke su mogli dobiti posao na istočnoj strani ili zapadnoj strani,

svejedno. Obje stranke su pokušale da uspostave uporište u svom dijelu grada te su osigurale da će ti ljudi glasati za tu stranku jer njihova egzistencija zavisi od nje. Zato će biti jako teško za sve ostale da se natječu, jer nama trebaju slobodni ljudi, slobodni mislioci. Trebaju nam oni koji ne zavise od stranaka, a mali je broj takvih. Pa ipak, činjenica da će biti novi statut na nivou opštine koje će ljudi putem debate promijeniti, da će doći do nekog otvaranja, daje nam nadu da će, ako ne sada a onda barem za četiri godine, uslijedivši nakon opštih izbora 2022. godine, postojati mogućnost uvođenja stvarnih promjena u Mostaru, možda četiri godine nakon toga. Dakle, uveliko je pozitivna činjenica da će izbori u Mostaru biti održani. Moglo je biti bolje, mnogo bolje, ali nije. Mislim da međunarodna zajednica pogrešno procjenjuje političke stranke na vlasti u Bosni i Hercegovini, odnosno da im daju previše zasluga. Oni samo testiraju međunarodnu zajednicu, i na bilo koji znak slabosti oni zauzmu prijeteći stav. Ali svaki put kad dođe do prave prijetnje odnosno prave reakcije međunarodne zajednice, bilo da je riječ o finansijskoj pomoći ili pristupu evropskim institucijama, ili pak o mogućnosti sankcija, oni u potpunosti promijene ton priče. Ne znam zašto to međunarodna zajednica ne uviđa. Možda to i uviđaju ali su međusobno podijeljeni jer, u Evropi postoje stare alijanse koje vrijeme nije narušilo. Englezi imaju svoje favorite, Nijemci imaju svoje favorite na Balkanu, a isto tako i Francuzi, Rusi, Turci, i svi rade sa jednom ili dvije strane. Sada dolaze i Kinezi kao industrijska odnosno ekonomska moć. Onda su tu naravno i ovi višegodišnji izazivači nereda u Bosni, Srbiji i Hrvatskoj, tako da se na kraju dobije miks odnosno lonac - bosanski lonac koji je konstantno blizu tačke ključanja a pritisak se konstantno pojačava. Kad dođemo do tačke ključanja, ventil se odvrne tek toliko da pritisak malo opadne, i onda ljudi zaborave i sretni su što nema rata, pregura se još jedna godina u miru, a oni na vlasti znaju savršeno dobro kako da upravljaju tim dugmićima da situaciju održavaju između ključanja i toplog, nikad hladnog.

Clark Curtis:

Sad kad su lokalni izbori i zvanično zakazani za jesen, znam da si mi rekao da se Platforma ponašala kao da će izbori biti održani i da niste čekali nikakve odluke. Sad kad je odluka i zvanična, osjećaš li da vladate situacijom i da sve ide po planu po pitanju priprema za izbore ove jeseni?

Mirsad Hadžikadić:

Teško pitanje. Bilo bi nam korisno da imamo još, recimo, tri mjeseca, s obzirom da smo nova organizacija koja gradi svoju infrastrukturu širom države. Teško je pronaći ljude, teško je pronaći novac, i za to treba vremena. Međutim, s obzirom na okolnosti i situaciju u kojoj smo u ovom trenutku, mislim da smo dobro pripremljeni da učestvujemo u ovoj utrci po prvi puta i da vidimo kakav će biti odziv stanovništva. Preostaje nam da radimo sa svojim kandidatima. Moramo pripremiti sve kandidate i educirati ih o zakonodavnim procesima, njihovim odgovornostima ako budu izabrani, lokalnim problemima koji se razlikuju od kantona do kantona i od grada do grada, o sposobnosti da formulišu argument i razgovaraju sa medijima i oponentima. To nije lak zadatak. Takođe je preostalo da se kreira kampanja, od slogana kampanje do svega ostalog. Trenutno imamo jedan, ali vidjet ćemo hoćemo li ga zadržati. Moramo vidjeti kako da dopremo do potencijalnih glasača. Vjerovatno nam ide ok u gradovima odnosno urbanim dijelovima države a nemamo značajan doseg u ruralnim dijelovima koji su zaista ključni za bilo kakve promjene u Bosni i Hercegovini, prosto zato što su upravo to dijelovi gdje vladajuće stranke nemaju oponenta i gdje putem religijskih organizacija te tri ključne stranke uvijek ostvaruju svoje prisustvo, i gdje se dešavaju najveće izborne prevare. Ti ljudi vjerovatno manje koriste internet i imaju manje pristupa društvenim medijima, a vjerovatno nemaju ni kablovsku televiziju nego samo medijske kuće koje su u javnom vlasništvu i koje su pod kontrolom vladajućih stranaka, te stoga mi nemamo pristupa njima. Slično je prošlim izborima kad nisam imao pristup ruralnoj polovini države. U manjem opsegu, ali ipak slično, pa sada razgovaramo o načinima dopiranja do tih ljudi. Naravno, nećemo i ne bismo trebali i nikad nećemo koristiti njihove taktike tj. taktike vladajućih stranaka, a to je kupovina tih glasova. Oni idu tamo sa najlonskim kesama punim kafe, šećera i tako dalje, ili sa novcem pa im daju novac kako bi glasali za njih. Mi niti imamo mogućnost niti bismo ikada koristili to da nastupamo na televiziji zato što imamo ministarstvo nečega ili penzioni fond ili tako nešto i kažemo da će svi dobiti jednokratnu podršku od 100 KM ako glasaju za nas. To bi trebalo biti ilegalno u bilo kojoj državi, i ilegalno je i ovdje, ali ipak se uvijek dešava, a mi to ne bismo nikada uradili, ali upravo protiv takvih se borimo. Dakle, bit će jako zanimljivo doprijeti do ruralnih dijelova. Pri svemu tome, to predstavlja izazov i mislim da smo spremni za njega.

Clark Curtis:

I ja mislim da ste spremni. Još jedno pitanje koje mi je palo na pamet ranije tokom ovog razgovora kad si spomenuo da si želio knjige od srpskog pravoslavnog paroha, i kazivanja koja je on govorio. Zašto je to tebi važno? Znajući te kao istraživača, možda bi mogao nešto „ubрати“ iz toga što će ti pomoći u budućnosti.

Mirsad Hadžikadić:

Pa, to je tačno. Bio je jedan članak u novinama u kojem se u suštini navodi da spisi tog, ne mistika nego sveštenika odnosno nekoga ko je zaista pomogao da se uspostavi srpska crkva nisu bili potpaljivačke prirode, da nisu podržavali podjele, da nisu bili isključivi prema ikome drugome, nego da su bili prililno moderni za to vrijeme. On to zapravo nikada nije izjednačio sa nacionalnošću, što je slučaj sada: ako ste pravoslavac onda mora da ste Srbin. Religijska pripadnost i nacionalnost su nekako stavljene zajedno odnosno stavljen je znak jednakosti među njima. Ovo je interesantno jer ta osoba je utjelovljenje, u ovom određenom slučaju, srpske pripadnosti državi. Zbog toga su religija odnosno crkva i država jedno i zajedno su, jer oni su garantori srpske države, osnivači, DNK. Pa ipak, ono što se u tom članku navodi je da on u svojim spisima nikad nije govorio o nacionalnosti, i da je to bila politička konstrukcija koja je nastupila kasnije. Ja zato želim otići direktno do izvora, a ne do nečijih interpretacija, da vidim šta je zapravo taj čovjek rekao, tako da bolje razumijem historiju regije iz koje dolazim. Jer, i dan-danas bijemo tu bitku. Iste bitke bijemo 700-800 godina kasnije, i možda, ako barem znam istinu, mogu govoriti o njoj na informisan način kada budem suočen sa oponentima, a bit ću suočen za dvije godine na opštim izborima. Bit ću suočen i moći ću govoriti o tome te istaći mnoge druge zajedničke osobine koje imamo, kao i razlike te razlog da slavimo razlike. Ali, u pravu si, to me na neki način izdvaja od ostalih političara, i zato uvijek kažem da nisam političar nego sam edukator, i, reformator više nego bilo šta ostalo, ako već moram izabrati jednu riječ. Volim da znam, volim da znam izvor, volim da znam argumente i činjenice, volim da vidim kako je nešto izvedeno iz nečega drugog, ali ne na osnovu rekla-kazala ili na osnovu mog odgoja i zato što sam slučajno musliman, katolik ili pravoslavac pa time vjerujem potpuno i cijelim svojim tijelom da je to jedini način da se živi i jedini način da se umre. Volim biti informisan i znati da je doneseno mnogo političkih odluka koje su uvedene u tom procesu i koje su kreirale

historiju mržnje koja je dovela do genocida i rata. Ne bih da vjerujem da je riječ *mržnja* stvarna. Zapravo je skoro kao da ju političari predstavljaju kao stvarnu zato što dobro služi njihovoj svrsi: da podijele i vladaju. Dakle, to me izdvaja – da sam voljan da uradim istraživanje i da razumijem, umjesto da budem populista i koristim polu-istine ili potpune laži samo kako bih unaprijedio svoju političku poziciju. Nikad to ne bih uradio. Stoga, ja sam zapravo istraživač, i to je odlična pozicija, i odlično je što imam karijeru u istraživanju i obrazovanju i što razumijem koliko je važno pomoći ostalima da razumiju i sami - ne da recituju nego da zaista razumiju donoseći vlastite zaključke i učestvujući u procesu pronalaska rješenja za državu umjesto da slijede nekog lidera. Svi ovdje očekuju nekog lidera kojeg će slijediti i onda će sve biti u redu. To se neće dogoditi. Taj lider će vas prije ili kasnije povesti svojom stazom, ili do litice, ili će prosto nestati, i šta onda? Ja mislim da prosto treba da educiramo populaciju i pretvorimo ih u sposobne i odgovorne ljude koji mogu donositi odluke, da izaberemo predstavnike koji mogu donositi najbolje odluke. To nije lak zadatak, ali neko to mora uraditi.

Clark Curtis:

Ovo je nevjerovatno fascinirajuće: vidjeti dokle je Platforma došla tokom posljednje dvije godine, ali i kako tvoj um radi i kako analiziraš stvari i izrađuješ planove, strategije i ciljeve za budućnost na osnovu toliko različitih aspekata. *Cool* je vidjeti nekog poput tebe kako kaže da nije političar dok planira put. Nevjerovatno je posmatrati sve to.

Mirsad Hadžikadić:

Hvala ti. Cijenim tvoju kontinuiranu podršku i širenje poruke, što je svakako najznačajniji dio ovoga.